

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย อันมีผลกระทบมาจากการพัฒนาที่ก้าวเข้าสู่ยุคสมัย "โลกาภิวัตน์" ที่ทำให้ขอบข่ายของการสืบเสาะ ค้นคว้า แสวงหา และถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวาง รวดเร็ว พร้อมกับการขยายอย่างกว้างขวางของความรู้และการเรียนรู้แห่งศาสตร์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 2) จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างสภาพการณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคน เป็นเครื่องมือเตรียมคนและสังคมให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และการศึกษานั้นจะต้องเชื่อมต่อกับสภาพสังคมไทยในอนาคต ให้เป็น "สังคมแห่งการเรียนรู้" ต้องเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาที่ตัวบุคคล ครอบครัว และชุมชน ให้สามารถเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ มีความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ โดยเพิ่มความหลากหลายในการจัดการศึกษา ให้คนมีอิสระในการเรียนรู้ตามความพร้อมและจังหวะชีวิตของตนเอง ระบบการศึกษายุคใหม่จะต้องให้คนทุกคนได้มีโอกาสเรียนในแบบของตนเองจนสามารถพัฒนาไปได้ตามศักยภาพสูงสุดของแต่ละคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541ก: 174) ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของสังคมใหม่ ครูจะต้องจัดระบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือต้องสอนโดยยึดพื้นฐานความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความ ต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541ก: ข)

นอกจากนั้น จากการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่า มีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและพันธกิจของครู (พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์, 2546: ก) โดยครูในอนาคตหรือครูรุ่นใหม่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นี้ถือได้ว่าเป็นครูยุคปฏิรูปที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และพัฒนาบทบาททั้งในด้านของเนื้อหาสาระที่จะสอน และในด้านกระบวนการเรียนการสอนโดยเฉพาะกระบวนการเรียนการสอนใหม่ๆ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ.2542 (ไพฑูริย์ ลินลารัตน์, 2544: ก) ที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ(มาตรา 22) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพ (มาตรา 24) ดังนั้น ครูจึงมีบทบาทและหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจากที่จะต้องจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้ว่ามีเรื่องอะไรหรือเนื้อหาอะไรบ้าง มาเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยต้องคำนึงว่าครูจะต้องสอนอย่างไรหรือทำอย่างไรจึง จะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในเรื่องนั้นๆ จากบทบาทหน้าที่ของครูที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น ผู้ที่เป็นครูจะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ โดยพยายามริเริ่มและหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนต่างๆ และเสาะแสวงหานวัตกรรม ออกแบบวิธีการเรียน การสอนแบบใหม่ที่ทำให้วิธีการจัดการเรียนรู้ได้ปรับเปลี่ยนรูปไปและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2534; ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2540; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2541ก, 2541ข, 2543; ถวิล มาตรเยี่ยม, 2542; พลสัมพันธ์ โพธิ์ศรีทอง, 2542; ดิเรก พรสีมา และคณะ, 2544; สำนักกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน, 2545: 9-10) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าครูในยุคปฏิรูปการศึกษานอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาชีพและวิชาการแล้ว ครูจำเป็นจะต้องมีสมรรถภาพการสอนที่ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้อง กับแนวคิดดังกล่าวข้างต้น

สมรรถภาพการสอนเป็นความสามารถที่ครูพึงมีในการปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน พบว่า สมรรถภาพ การสอนที่ครูมีอยู่นั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้องกับแนวการ จัดกระบวนการเรียนรู้ตามมาตรา 24 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เนื่องจาก ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติการสอนไปตามที่เคยได้รับการศึกษาเล่าเรียนมาและฝึกฝนกันมา เคยเห็น เคยทำอย่างไร ก็ทำตามนั้น โดยไม่ตระหนักว่า สิ่งที่ทำนั้นๆ มาจากหลักการหรือฐานความคิด อะไรหรือไม่รู้ตัวว่าตนทำสิ่งนั้นๆ เพราะอะไร เพราะครูเหล่านั้นมักมุ่งความสนใจหรือได้รับการ

สอนที่มุ่งไปที่วิธีการทำ วิธีการปฏิบัติ หรือเทคนิควิธีการ มากกว่าการทำความเข้าใจในพื้นฐาน และหลักการของเทคนิควิธีเหล่านั้น (ทิตนา แชมมณี, 2545: 35) ซึ่งการที่ครูได้รับการสอนหรือ การพัฒนาแบบนี้อาจทำให้ครูปฏิบัติการสอนได้จริง แต่การปฏิบัติมักอยู่ในรูปของการเลียนแบบ ไม่สามารถยืดหยุ่นการสอนของตนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้ และไม่สามารถสร้างสรรค์การสอน ในรูปแบบใหม่ได้ ดังนั้น การที่จะทำให้ครูสามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้ครูมีสมรรถภาพการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้วย และจาก การศึกษาเอกสารที่กล่าวถึงสมรรถภาพทางการสอนที่พึงประสงค์ของครูในยุคปฏิรูปการศึกษา (The College Academic Council, 2004; Wisconsin Department of Public Instruction, 2000; INTASC, 1995; Ornstein & Lasley, 2000; UNESCO, 1992; สำลี ทองธิว, 2545ค) สรุป ได้ว่า สมรรถภาพทางการสอนที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการวิเคราะห์ การสอน กล่าวคือ ครูจะต้องสามารถระบุหรือบอกปัญหาในการสอนของตนเองได้ สามารถระบุ จุดเด่นจุดด้อยของการสอนของตนเองได้ สามารถระบุวิธีสอนที่ตนนำไปใช้ได้ สามารถระบุได้ว่า ผู้เรียนมีแบบการเรียนรู้เป็นแบบใดและวิธีสอนวิธีใดที่สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้นั้น สามารถ ระบุผลของการสอนของตนที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ รวมทั้งสามารถระบุจุดเด่นจุดด้อยของ วิธีสอนที่มีอยู่อย่างหลากหลายได้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์นั้นไปเป็นพื้นฐานในการวางแผน เพื่อปรับเปลี่ยนการสอนของตนเองให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ 2) ความสามารถในการ ออกแบบการสอน กล่าวคือครูจะต้องสามารถสร้างหรือออกแบบการสอนที่สามารถปรับแก้จุดด้อย ของการสอนของตนเองได้ สามารถเลือกใช้วิธีสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เนื้อหา สาระ และแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประยุกต์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนและการ เรียนรู้มาใช้ในการออกแบบและวางแผนการสอนของตนอย่างเป็นระบบ และ3) ความสามารถในการ ใช้วิธีสอน กล่าวคือ ครูจะต้องสามารถจัดการเรียนการสอนโดยนำวิธีการสอนที่มีอยู่อย่าง หลากหลาย มาใช้ในบริบทการสอนของตนจนทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

สมรรถภาพการสอนเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ โดยกระบวนการของการพัฒนา ครู (UNESCO, 1992: 184) แต่จากการศึกษาสภาพปัจจุบันในการพัฒนาครูประจำการ พบว่า การพัฒนาครูทั้งก่อนและระหว่างประจำการที่เป็นอยู่ ยังไม่สามารถพัฒนาสมรรถภาพการสอน ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก บุคลากรที่ทำหน้าที่พัฒนาครูโดยใช้วิธีการจัดอบรมนั้น ขาดความเข้าใจปัญหาหลักๆ เกี่ยวกับกระบวนการสอนของครู ขาดความตระหนักถึงความสัมพันธ์ ระหว่างพื้นฐานประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียนกับกระบวนการสอน ผลที่ได้คือการอบรม เหล่านี้จึงกลายเป็นเพียงการให้สาระเพิ่มเติมเพื่อให้ครูใช้เป็นข้อมูลนำไปถ่ายทอดให้นักเรียนจำ (สำลี ทองธิว, 2545ค: 122) รวมทั้งกระบวนการพัฒนาครูที่เป็นอยู่ขาดระบบ ตลอดจนกลไกใน

การส่งเสริมสนับสนุน รวมทั้งการชี้แนะ กำกับ ติดตามเพื่อให้เกิดผลอย่างจริงจัง และในทางปฏิบัติยังพบว่าครูยังคงทำการสอนแบบเดิม ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาครูประจำการที่ดำเนินการอยู่ทั้งในอดีตและปัจจุบันไม่สามารถพัฒนาครูได้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541ก: 57) นอกจากนั้นยัง พบว่า กระบวนการพัฒนาครูประจำการที่ทำกันอยู่เป็นการดึงเอาครูประจำการนั้นๆ ออกมาจากวิถีชีวิตทำงานของครูมาเข้าสู่ระบบใหม่กระบวนการใหม่ที่ผู้ฝึกอบรมกำหนดขึ้น โดยระบบใหม่ที่กำหนดขึ้นมาฝึกอบรมนั้น ไม่เชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กับชีวิตจริงในการปฏิบัติงานของครูแต่ประการใด ทำให้ครูประจำการเกิดความรู้สึกไม่เป็นอิสระไม่เป็นสุข และไม่เห็นคุณค่า และความจำเป็นของการฝึกอบรม ทำให้การพัฒนาครูประจำการไม่ได้ผลตามที่คาดหวัง (พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง, 2541: 11) แม้ว่าเนื้อหาสาระและวิธีการฝึกอบรมของวิทยากรน่าสนใจเพียงใดก็ตาม เพราะการพัฒนาครูประจำการในรูปแบบดังกล่าวนี้เป็นการพัฒนาในลักษณะที่ครูเป็นผู้ถูกกระทำ (passive) มากกว่าเป็นผู้กระทำ (active) (นฤมล บุณนิม, 2542: 13) จากสภาพปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการพัฒนาครูจึงมิใช่เพียงการอบรมครูให้มีความรู้เรื่องเนื้อหาสาระ ทฤษฎี หรือหลักการเท่านั้นแต่หมายถึงการพัฒนาครูเพื่อให้เข้าใจถึงความจำเป็นในการออกแบบหลักสูตร ออกแบบการสอน และทำบันทึกการสอนที่สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ซึ่งวิธีการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพที่สุดคือ การจัดประสบการณ์ตรงให้กับครู จัดให้ครูพัฒนาตนเองในสภาพการเรียนการสอนตามสภาพบริบทการทำงานที่แท้จริงที่มีผู้เรียนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และภายใต้การดูแลแนะนำอย่างใกล้ชิดจากผู้เชี่ยวชาญด้านศาสตร์การสอน (ลำลี ทองธิว, 2545ค: 120-121) พร้อมกันนั้นต้องจัดโอกาสให้ครูได้วิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของการเรียนรู้ กระบวนการสอนแบบต่างๆ เพื่อหาข้อสรุปในการพัฒนาการสอนของตนเอง (ลำลี ทองธิว, 2545ค: 123) จากแนวคิดดังกล่าว แนวทางใหม่หรือรูปแบบใหม่ในการพัฒนาครูที่น่าจะได้ผลดีกว่ารูปแบบที่ใช้ในการพัฒนาครูแบบเดิมนั้นก็คือ การพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การพัฒนาครูประจำการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Training: SBT) เป็นแนวทางใหม่ในการพัฒนาครูประจำการที่สามารถพัฒนาครูไปพร้อมๆ กับครูได้ปฏิบัติหน้าที่ครูในการสอนนักเรียนของตนไปด้วย และผลของการพัฒนายังส่งผลให้เกิดต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง โดยแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาครูประจำการยุคใหม่นี้คือ 1) พัฒนาครูประจำการโดยยึดภารกิจของครูที่ปฏิบัติในโรงเรียนเป็นฐานของการพัฒนา (พัฒนาสิ่งที่เป็นวิถีชีวิตการทำงานของครู) 2) นำเอาภารกิจ วิธีการทำงาน กระบวนการทำงาน ตลอดจนเป้าหมายการปฏิบัติงานของครูมาเป็นเนื้อหาสาระ กระบวนการ และกิจกรรมในการพัฒนาครูประจำการ ด้วยการนำเอาเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในกระบวนการพัฒนา 3) เป้าหมายของการพัฒนาครูประจำการนอกจากจะให้ครูได้พัฒนาอย่างสัมฤทธิ์ผลแล้ว การพัฒนาจะต้องส่งผลให้เกิดต่อการเรียนรู้ของ

นักเรียนโดยตรง และพร้อมกันนั้นการพัฒนาจะต้องเกิดผลกระทบในทางบวกต่อโรงเรียนและชุมชนด้วย 4) การพัฒนาครูประจำการต้องไม่นำครูออกมาจากวิถีชีวิต หรือวัฒนธรรมการปฏิบัติงานประจำของครู เพื่อให้นักเรียนได้รับการเรียนเต็มตามหลักสูตรไปพร้อมๆ กับตัวครูได้รับการพัฒนา และ 5) การพัฒนาครูประจำการยุคใหม่ ต้องทำให้ครูรู้สึกว่ามีศรัทธา มีความเป็นส่วนร่วม ได้ใช้ความคิดวิเคราะห์ ได้ลงมือปฏิบัติจริง และเห็นคุณค่าของการทำกิจกรรม (พลสันท์ โพรธีศรีทอง, 2541: 11-14)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การพัฒนาครูจะต้องดำเนินการโดยใช้โรงเรียนที่ครูได้ปฏิบัติงานอยู่นั้นเป็นฐานของการพัฒนา โดยเป็นการพัฒนาที่ต้องตอบสนองต่อความต้องการหรือปัญหาที่ครูพบในโรงเรียนนั้น เพื่อให้ครูสามารถวิเคราะห์การสอน ออกแบบการสอน ตลอดจนใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับบริบทการสอนของตน การพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนั้น นอกจากจะต้องใช้รูปแบบการพัฒนาครูที่เหมาะสมแล้ว โปรแกรมการพัฒนาครูควรจะต้องแสดงฐานของความรู้ และทักษะการคิดที่มีความจำเป็นสำหรับครูที่จะเป็นผู้จัดการและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ACEID, 1995 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541: 13) โดยเน้นให้มีการฝึกปฏิบัติและการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการสอน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแสวงหาความรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง การริเริ่มสร้างสรรค์ การสร้าง การประยุกต์ และใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535 อ้างถึงใน ดิเรก พรสีมา และคณะ, 2544: 8) เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

จากแนวความคิดในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูประจำการดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพการสอนที่พึงประสงค์นั้น นอกจากจะต้องจัดการพัฒนาครูในบริบทของโรงเรียนแล้ว การดำเนินการพัฒนาครูจะต้องเน้นให้ครูได้เรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดซึ่งเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการกระทำและการแสดงออกทั้งหลายของครู (Rios, 1996: 7; Artiles, 1996: 25; ทิศนา แชนมณี, 2546: 40) ดังจะเห็นได้จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดของครูกว่า 40 เรื่อง โดย Clark and Peterson (1986 อ้างถึงใน Clark, 1995: 11-12) ที่พบว่า การคิดของครูมีบทบาทสำคัญต่อการสอนของครู และในทางกลับกันการสอนหรือการปฏิบัติงานของครูนั้นก็ส่งผลต่อการคิดของครูด้วย จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การพัฒนาครูที่เน้นให้ครูได้ใช้กระบวนการคิดโดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ การสอน การคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการสอน และการคิดเชิงประยุกต์ในการนำวิธีสอนที่มีอยู่อย่างหลากหลายไปใช้ในบริบทการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น เพราะนอกจากจะทำให้ครูเรียนรู้ศาสตร์การสอนต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น ครูยังสามารถนำเอาความรู้และ

ทักษะการคิดที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานสอนในบริบทจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากการศึกษาทฤษฎีที่เน้นการพัฒนาหรือส่งเสริมการคิดด้านการสอนของครูดังกล่าวข้างต้น พบว่า ทฤษฎีสติปัญญาสามศร (triarchic theory of human intelligence) ของ Robert Sternberg (1985) เป็นทฤษฎีที่น่าจะนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูตามแนวคิดดังกล่าวได้

ทฤษฎีสติปัญญาสามศร (triarchic theory of human intelligence) ของ Robert Sternberg (1985) ได้กล่าวว่าสติปัญญาของมนุษย์ประกอบด้วยลักษณะสามประการที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (analytical ability) ซึ่งเป็นการพยายามแก้ไข ปัญหาที่เราคุ้นเคยด้วยการใช้ยุทธศาสตร์ที่สามารถจัดส่วนประกอบของปัญหาหรือความสัมพันธ์ ระหว่างแต่ละส่วนประกอบของปัญหาได้ โดยใช้การเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ การประเมิน เป็นต้น 2) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ (creative ability) เป็นการพยายามแก้ไขปัญหา ใหม่ซึ่งต้องการให้เราคิดเกี่ยวกับปัญหาและส่วนประกอบของปัญหานั้นในแนวทางใหม่ โดยใช้ การสร้าง การประดิษฐ์ การออกแบบ เป็นต้น และ 3) ความสามารถในการคิดเชิงประยุกต์ (practical ability) เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยการประยุกต์สิ่งที่เรารู้กับบริบทที่ ประสบในแต่ละวัน โดยใช้การประยุกต์ การใช้ การดำเนินการ เป็นต้น (Sternberg, 1999; Sternberg and Williams, 2002) รูปแบบการสอนตามทฤษฎีสติปัญญาสามศร จึงประกอบด้วย ส่วนประกอบสามส่วนที่สอดคล้องกับทักษะการคิดดังกล่าว ดังนั้น รูปแบบการสอนตามแนว ทฤษฎีสติปัญญาสามศร จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งในที่นี้ก็คือ ครูประจำการได้เรียนรู้อย่างมีความหมายผ่านกระบวนการคิดทั้ง 3 แบบ และจากการศึกษา ทฤษฎีสติปัญญาสามศรของ Sternberg (1985a, 1985b, 1986, 1997; Sternberg and Grigorenko, 1997; Sternberg and Spear-Swerling, 1996) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่ได้รับการพัฒนาตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศรในช่วงเวลาหนึ่งแล้วจะสามารถ ปรับแบบแผนความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ ทั้งในแบบทักษะเดียวและในแบบบูรณาการที่พวกเขาใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และยัง พบว่าบุคคลที่ได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการตามรูปแบบทฤษฎีสติปัญญาสามศรเรียนรู้เนื้อหาได้ดี กว่าบุคคลที่ถูกสอนเพื่อการคิดวิเคราะห์หรือเพื่อท่องจำอย่างใดอย่างหนึ่ง และสามารถพัฒนา ความสามารถในการปฏิบัติงานได้ดีกว่าบุคคลที่ได้รับการพัฒนาตามแนวทางอื่นๆ ดังนั้น ในการ พัฒนาครูโดยเน้นกระบวนการคิด จึงเป็นการดำเนินการพัฒนาครูโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมให้ครูได้ใช้การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ ซึ่งเป็นทักษะที่ จำเป็นสำหรับครูในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการวิเคราะห์ การสอน ความสามารถในการออกแบบการสอน และความสามารถในการใช้วิธีสอน

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สรุปเป็นประเด็นได้ว่า การที่จะพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพการสอนที่พึงประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของสังคมใหม่และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาวิธีการที่สามารถพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดการพัฒนาครูในบริบทของโรงเรียนและต้องเน้นให้ครูได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศรสำหรับครูประจำการ และเนื่องจากยังไม่พบว่ามีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำทฤษฎีสติปัญญาสามศรไปประยุกต์ใช้ในบริบทของการพัฒนาครู ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสติปัญญาสามศรในบริบทของการพัฒนาครูอีกทางหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศรสำหรับครูประจำการ
2. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศรที่มีต่อสมรรถภาพการสอนของครูประจำการ ซึ่งได้แก่
 - 2.1 ความสามารถในการวิเคราะห์การสอน
 - 2.2 ความสามารถในการออกแบบการสอน
 - 2.3 ความสามารถในการใช้วิธีสอน
3. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสติปัญญาสามศรในบริบทของการพัฒนาครู

สมมติฐานของการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎีสติปัญญาสามศรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่ได้รับการพัฒนาตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศรในช่วงเวลาหนึ่งแล้ว จะสามารถปรับแบบแผนความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ และยังพบว่าบุคคลที่ได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการตามรูปแบบทฤษฎีสติปัญญาสามศรเรียนรู้เนื้อหาได้ดีกว่าบุคคลที่ถูกสอนเพื่อการคิดวิเคราะห์หรือเพื่อท่องจำอย่างใดอย่างหนึ่ง นอกจากนี้วิธีการตามแนวทฤษฎีนี้ยังทำให้บุคคลได้เรียนรู้วิธีการคิด และพัฒนาทักษะการคิดทั้งสามประเภททั้งในแบบทักษะเดียวและในแบบบูรณาการที่พวกเขาใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และสามารถพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานได้ดีกว่าบุคคลที่ได้รับการพัฒนาตามแนวทางอื่นๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ความสามารถในการวิเคราะห์การสอนของครูประจำการที่ได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศรมีระดับพัฒนาการที่สูงกว่าก่อนเข้ารับการพัฒนาตามโปรแกรม
2. ความสามารถในการออกแบบการสอนของครูประจำการที่ได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศรมีระดับพัฒนาการที่สูงกว่าก่อนเข้ารับการพัฒนาตามโปรแกรม
3. ความสามารถในการใช้วิธีสอนของครูประจำการที่ได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศรมีระดับพัฒนาการที่สูงกว่าก่อนเข้ารับการพัฒนาตามโปรแกรม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครูประจำการในโรงเรียนวัดหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลำปาง เขต 1
2. งานวิจัยนี้มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศรมและศึกษาผลของโปรแกรมที่มีต่อสมรรถภาพการสอนของครูประจำการโดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศรม
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถภาพการสอนของครูประจำการ ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.2.1 ความสามารถในการวิเคราะห์การสอน ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการระบุหรือบอกปัญหาในการสอนของตนเอง 2) ความสามารถในการระบุจุดเด่นจุดด้อยของการสอนของตนเอง 3) ความสามารถในการระบุวิธีสอนที่ตนนำไปใช้ 4) ความสามารถในการระบุจุดเด่นจุดด้อยของวิธีสอนที่ใช้ และ 5) ความสามารถในการระบุแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนและวิธีสอนที่สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้นั้น
 - 2.2.2 ความสามารถในการออกแบบการสอน ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการสร้างหรือออกแบบการสอนที่สามารถแก้ไขจุดด้อยของการสอนของตน 2) ความสามารถในการเลือกใช้วิธีสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ และแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 3) ความสามารถในการออกแบบการสอนได้อย่างคล่องแคล่วและหลากหลาย
 - 2.2.3 ความสามารถในการใช้วิธีสอน ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการดำเนินการสอนตามกระบวนการหรือขั้นตอนของวิธีสอนที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอน และ 2) ความสามารถในการประยุกต์ ปรับแต่ง หรือเลือกใช้วิธีสอนใหม่เมื่อเกิดปัญหาในการสอน

3. เนื้อหาหลักที่จัดให้ในโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูนี้ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับศาสตร์การสอน ซึ่งจะประกอบด้วย หลักการสอน รูปแบบการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอน แนวทางและรูปแบบในการวิเคราะห์การสอน และรูปแบบในการออกแบบการสอนและวางแผนการจัดกิจกรรม รวมทั้งประสบการณ์ในการฝึกวิเคราะห์การสอน การฝึกวางแผนและออกแบบการสอน และการฝึกใช้วิธีสอนในบริบทที่ครูปฏิบัติงานตามปกติ

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

1. ครูประจำการที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนครั้งนี้ มีประสบการณ์ในการสอนโดยเฉลี่ย 26 ปี จึงล้วนมีความรู้ด้านเนื้อหาสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนเป็นอย่างดี
2. เนื้อหาสาระที่จัดให้ครูประจำการเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนครั้งนี้เป็นเนื้อหาที่ได้จากการสำรวจปัญหาในการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของครูประจำการที่เข้าร่วมโปรแกรม

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดดังนี้

1. เนื่องจากครูประจำการที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอน ประกอบด้วยครูประจำการที่ปฏิบัติการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปฏิบัติการสอนแตกต่างกันตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถจะทดสอบความรู้ด้านเนื้อหาสาระของครูประจำการที่เข้าร่วมโปรแกรมตามระดับชั้นและกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนได้
2. ระยะเวลาและช่วงเวลาที่ใช้ในการดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูประจำการอาจแตกต่างไปจากแผนที่กำหนดหรือไม่ต่อเนื่องได้อย่างที่ควรจะเป็น เนื่องจากครูประจำการมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนประจำ เช่น การเข้าร่วมประชุมสัมมนาและฝึกอบรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การนำนักเรียนไปศึกษาดูงาน เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและกิจกรรมลูกเสือ และการเตรียมตัวเพื่อเข้ารับการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการของหน่วยงานต้นสังกัด จึงทำให้ตารางเวลาการดำเนินการพัฒนาครูในช่วงนั้นๆ ต้องเลื่อนหรืออาจทิ้งช่วงไปบ้าง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศร หมายถึง แนวทางในการดำเนินการพัฒนาครูที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูประจำการในสามด้าน คือ ความสามารถในการวิเคราะห์การสอน ความสามารถในการออกแบบการสอน และความสามารถในการใช้วิธีสอน โดยอาศัยแนวคิดของทฤษฎีสติปัญญาสามศรที่ส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ให้ครูได้ใช้การคิดวิเคราะห์ในการวิเคราะห์การสอน การคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการสอน และการคิดเชิงประยุกต์ในการใช้วิธีสอน และแนวความคิดการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เน้นการพัฒนาครูในบริบทโรงเรียนเป็นแนวทางหลักในการดำเนินการ ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนนี้มีลักษณะเฉพาะคือ 1) วัตถุประสงค์ของโปรแกรมนุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์การสอน ความสามารถในการออกแบบการสอน และความสามารถในการใช้วิธีสอนของครูประจำการ 2) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ของโปรแกรม ประกอบด้วย เนื้อหาสาระเกี่ยวกับศาสตร์การสอน เนื้อหาสาระตามสภาพปัญหาและความต้องการของครูประจำการ และประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการวิเคราะห์การสอน การออกแบบการสอน และการใช้วิธีสอนในบริบทที่ครูทำงานตามปกติ 3) กระบวนการพัฒนาสมรรถภาพการสอน เป็นกระบวนการที่กำหนดขึ้นตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศรซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนในการดำเนินการ 4 ขั้นตอนคือ การให้ความรู้และประสบการณ์ การฝึกวิเคราะห์การสอน การฝึกออกแบบการสอน และการฝึกใช้วิธีสอน 4) กิจกรรมพัฒนาสมรรถภาพการสอน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงประยุกต์ซึ่งเป็นทักษะการคิดพื้นฐานของสมรรถภาพการสอนทั้งสามด้าน โดยนำยุทธศาสตร์ในการสอนเพื่อส่งเสริมการคิดแบบสามศร ซึ่งได้แก่ การบรรยาย การใช้คำถามแบบเน้นข้อเท็จจริง และการใช้คำถามแบบเน้นการคิด และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศร ซึ่งได้แก่ การสร้างความคุ้นเคย การแก้ปัญหาภายในกลุ่ม การแก้ปัญหาระหว่างกลุ่ม และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง มาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอน ซึ่งมีลักษณะเป็นงานปฏิบัติที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานจริงของครูและเชื่อมโยงกับสมรรถภาพการสอนที่กำหนดไว้ 5) การวัดและประเมินสมรรถภาพการสอนของโปรแกรมนี้ใช้การวัดและประเมินจากการปฏิบัติจริง โดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ ประกอบการตรวจผลงาน ได้แก่ บันทึกการวิเคราะห์การสอน บันทึกการออกแบบการสอน แผนการสอน และบันทึกหลังการสอน

กระบวนการพัฒนาสมรรถภาพการสอน หมายถึง ขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูประจำการที่กำหนดขึ้นตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศร ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ 1) การให้ความรู้และประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่วิทยากรจะ

นำเสนอเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่ครูประจำการจำเป็นต้องรู้และที่ต้องการรู้ และพัฒนาทักษะการคิดเบื้องต้น โดยใช้ยุทธศาสตร์และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดทั้งสามประการตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศร 2) การฝึกวิเคราะห์การสอน เป็นขั้นตอนที่ให้ครูประจำการได้ฝึกปฏิบัติจริงในการวิเคราะห์การสอนของตนเอง โดยการศึกษาเทปบันทึกการสอนและใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับในขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการออกแบบการสอน 3) การฝึกออกแบบการสอน เป็นขั้นตอนที่ให้ครูประจำการได้ฝึกปฏิบัติจริงในการออกแบบและวางแผนการสอนของตนเอง โดยการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับในขั้นตอนที่ 1 ประกอบกับข้อมูลจากการวิเคราะห์การสอน มาใช้ในการออกแบบการสอน และจัดทำแผนการสอน เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนต่อไป และ 4) การฝึกใช้วิธีสอน เป็นขั้นตอนที่ให้ครูประจำการได้ฝึกปฏิบัติในการใช้วิธีสอนโดยดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่ได้ออกแบบไว้ในบริบทการสอนจริง โดยกระบวนการพัฒนาสมรรถภาพการสอนนี้จะดำเนินการในลักษณะของวงจรที่ต่อเนื่องกันตามระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ในแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนของแต่ละสถานศึกษา

สมรรถภาพการสอน หมายถึง ความสามารถทางการสอนที่ครูประจำการพึงมีเพื่อที่จะปฏิบัติงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการวิเคราะห์การสอน ความสามารถในการออกแบบการสอน และความสามารถในการประยุกต์ใช้วิธีการสอนจนผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ครูประจำการได้จากการเข้าร่วมในกิจกรรมตามโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศร

ความสามารถในวิเคราะห์การสอน หมายถึง ความสามารถในการระบุหรือบอกปัญหาในการสอนของตนเอง ความสามารถในการระบุจุดเด่นจุดด้อยของการสอนของตนเอง ความสามารถในการระบุวิธีสอนที่ตนนำไปใช้ ความสามารถในการระบุจุดเด่นจุดด้อยของวิธีสอนที่ตนนำไปใช้ในการสอนได้ ความสามารถในการระบุได้ว่าผู้เรียนมีแบบการเรียนรู้เป็นแบบใดและวิธีสอนวิธีใดที่สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้นั้น รวมทั้งสามารถในการระบุผลของการสอนของตนที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์นั้นไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนและออกแบบการสอนเพื่อปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขปัญหาในการสอนของตนเองให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งวัดได้จากการสัมภาษณ์และตรวจแบบบันทึกการวิเคราะห์การสอนของครู

ความสามารถในการออกแบบการสอน หมายถึง ความสามารถในการสร้าง หรือออกแบบการสอนแบบใหม่ที่สามารถปรับแก้จุดด้อยของการสอนของตนได้ ความสามารถในการเลือกใช้วิธีสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน และความสามารถในการออกแบบการสอนได้อย่างคล่องแคล่วและหลากหลาย โดยการประยุกต์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ และข้อมูลจากการวิเคราะห์การสอน

ของตนเอง มาใช้ในการออกแบบและวางแผนการสอนของตนอย่างเป็นระบบ ซึ่งวัดได้จากการตรวจแผนการสอน แบบบันทึกการออกแบบการสอน และการสัมภาษณ์

ความสามารถในการใช้วิธีสอน หมายถึง ความสามารถในการดำเนินการสอนตามกระบวนการหรือขั้นตอนของวิธีสอนที่ครูผู้สอนได้กำหนดไว้ในแผนการสอน รวมถึงความสามารถในการประยุกต์ ปรับแต่ง หรือเลือกใช้วิธีสอนใหม่เมื่อเกิดปัญหาในการสอน จนทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ซึ่งวัดได้จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู

ครูประจำการ หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนวัดหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2548

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้โปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศรสำหรับครูประจำการ และครูสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้จากการพัฒนาตามโปรแกรมนี้อไปใช้ในการปฏิบัติงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผู้ที่สนใจในด้านการพัฒนาครูสามารถนำโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูที่พัฒนาขึ้นนี้ไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูประจำการ เพื่อให้มีสมรรถภาพการสอนที่พึงประสงค์ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร โปรแกรม หรือกระบวนการพัฒนาครู ที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา